

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 134/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených spoločnosťou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], v mene ktorej koná advokát a konateľ [REDACTED], proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13 CoZm 4/2020 z 28. apríla 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Obdo 10/2022 z 24. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. januára 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na ďalšie konanie a priznať im trovy konania. Sťažovatelia tiež navrhujú, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku krajského súdu č. k. 13 CoZm 4/2020 z 28. apríla 2021 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že spoločnosť [REDACTED] (ďalej aj „žalovaný v 1. rade“) v konkurze uzavrela v roku 2007 s [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), úverovú zmluvu, na základe ktorej jej žalobca poskytol úver vo výške 896 235,80 eur. Úver bol zabezpečený

zriadením záložného práva na nehnuteľnosť [REDAKOVANÉ]. Hodnota nehnuteľnosti v čase poskytnutia úveru bola približne 1 029 011 eur. Súčasne [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 2. rade“) vinkuloval na svojom účte v prospech žalobcu sumu 398 327,02 eur na účel dodatočného zabezpečenia poskytnutého úveru, ktoré malo byť prehodnotené, resp. zrušené po ukončení rekonštrukcie zabezpečenej nehnuteľnosti, ak jej hodnota bude dostatočná na zabezpečenie poskytnutého úveru. V roku 2009 bol žalobcovi predložený znalecký posudok, na základe ktorého bola hodnota zabezpečovanej nehnuteľnosti približne 1 500 000 eur, pričom výška úveru sa znížila jeho splácaním. Žalovaný v 2. rade požiadal o zrušenie dodatočného zabezpečenia a o uvoľnenie vinkulovanej sumy. Žalobca v tomto momente konal prvýkrát v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, keď odmietol v rozpore s úverovou zmluvou vinkulovanú sumu uvoľniť. Uvoľnil len sumu 100 000 eur s tým, že zostávajúcu časť vo výške 298 327,02 eur si ponechá ako zabezpečenie pre prípad, že by sa spoločnosť [REDAKOVANÉ] v konkurze dostala do platobnej neschopnosti. Z ponechanej sumy by sa úver následne splácal.

3. V roku 2011 sa žalovaný v 1. rade dostal do platobnej neschopnosti a požiadal žalobcu o splácanie úveru z vinkulovanej sumy. Žalobca opätovne konal v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, splácanie úveru z vinkulovanej sumy odmietol, odstúpil od úverovej zmluvy, urobil splatnou celú zostávajúcu nesplatenú časť úveru vo výške 700 000 eur a vinkulovanú sumu použil na úhradu časti nesplatených častí úveru. Z uvedených skutočností je jednoznačné, že žalobca konal tak, aby mohol žalovanému v 2. rade vziať vinkulovanú sumu, aby uviedol žalovaných do stavu núdze, aby im mohol dlžnú sumu navyšovať o rôzne sankčné poplatky a úroky a aby mohol tieto od nich následne vymáhať.

4. Žalobca sa žalobou domáhal vydania zmenkového platobného rozkazu, ktorým bude uložená žalovaným povinnosť zaplatiť mu spoločne a nerozdielne zmenkovú sumu 434 182,19 eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že 21. júna 2012 vystavil žalovaný v 1. rade v Bratislave vlastnú vista zmenku v prospech žalobcu ako remitenta na zmenkovom formulári s doložkou „bez protestu“ bez uvedenia zmenkovej sumy, výšky úrokovej sadzby a miesta splatnosti.

5. Zmenka bola avalovaná žalovanými v 2. – 6. rade (žalovaní 3 až 6 sú sťažovatelia). K blanko zmenke sa viaže dohoda o vydaní a vyplnení vista blankozmenky uzatvorená medzi žalovaným v 1. rade, žalobcom ako bankou a žalovanými v 2. – 6. rade ako avalistami, na základe ktorej žalovaní udelili žalobcovi bezpodmienečné právo vyplniť blankozmenku dohodnutým spôsobom. Žalovaný v 1. rade súhlasil, že žalobca je najneskôr do 12 mesiacov od vystavenia zmenky oprávnený do nej doplniť zmenkovú sumu, úrokovú sadzbu zhodnú s aktuálnou úrokovou sadzbou úročenia istiny, dátum, odkedy je zmenková suma úročená, zhodný s dátumom doplnenia chýbajúcich častí zmenky a pobočku banky, ktorá je platobným miestom zmenky, čím sa blankozmenka stane platnou zmenkou.

6. Blankozmenka bola doplnená o údaj zmenkovej sumy 434 182,19 eur, úrokovej sadzby 16,214 % ročne, dátum, odkedy je zmenková suma úročená, a platobné miesto zmenky. Žalobca predložil vyplnenú zmenku na platobnom mieste 13. septembra 2012, o čom vopred písomne informoval žalovaných v 1. – 6. rade. Keďže žalovaní v 1. – 6. rade sa na výzvu žalobcu na predloženie zmenky nedostavili a zmenkovú sumu neuhradili, pristúpil žalobca k uplatneniu svojich nárokov zo zmenky.

7. Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) vo veci vydal zmenkový platobný rozkaz č. k. 11 Zm 25/2013-25 z 22. júla 2013, proti ktorému podali žalovaní námietky, tvrdiac, že postup žalobcu je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, a teda aj v rozpore s § 265 Obchodného zákonníka a tiež s ustanoveniami zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

8. Okresný súd rozsudkom č. k. 38Cb/27/2013-206 z 10. novembra 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) ponechal v platnosti v celom rozsahu zmenkový platobný rozkaz z 22. júla 2013, žalobcovi náhradu trov konania o námietkach nepriznal.

9. Proti rozsudku okresného súdu podali žalovaní odvolanie. Krajský súd výrokmi I a II napadnutý rozsudok okresného súdu v časti výroku, ktorým ponechal v platnosti v celom rozsahu proti žalovaným v 1. a 2. rade zmenkový platobný rozkaz, vo výrokoch I a II zrušil a konanie proti žalovaným v 1. a 2. rade zastavil; výrokmi III a IV žalobcovi a žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania nepriznal. Výrokom V návrh žalovaných v 3. až 5. rade na prerušenie odvolacieho konania zamietol; výrokom VI návrhy žalovaných v 3. až 5. rade na zastavenie konania zamietol; výrokom VII rozsudok okresného súdu v časti výroku, ktorým ponechal v platnosti proti žalovaným v 3. až 6. rade zmenkový platobný rozkaz, a v časti závislého výroku o trovách konania potvrdil a žalobcovi proti žalovaným v 3. až 6. rade (sťažovatelia) náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

10. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ich dovolanie odmietol z dôvodu, že dovolacie dôvody nevymedzili spôsobom uvedeným v § 431 ods. 2 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP, teda otázkou vecnej správnosti rozsudku krajského súdu sa nezaoberal.

II.

Argumentácia sťažovateľov

11. Sťažovatelia v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, či bolo správne „sankcionovať“ ručiteľov zaplatením úrokov z omeškania z kauzálneho záväzku popri úrokoch zmenkových, teda dvakrát. Priznanie tohto nároku je voči sťažovateľom neprímerane tvrdé, v rozpore s ústavou, so zásadami poctivého obchodného styku v zmysle Obchodného zákonníka a dobrými mravmi v zmysle Občianskeho zákonníka.

12. Podľa názoru sťažovateľov § 334 Obchodného zákonníka chráni dlžníka pred tým, aby veriteľ uplatnil obidva tituly platenia súčasne, teda žiadal platenie zo zmluvy aj zo zmenky súčasne. Zabezpečovacie zmenky sa vydávajú z dôvodu, aby zabezpečili, že plnenie bude poskytnuté. Pokiaľ je zmenkou zabezpečená povinnosť splnená, nemal by veriteľ mať právo zmenku použiť.

13. V právnom vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade a ostatnými žalovanými nemožno oddeľovať plnenie z úverovej zmluvy a plnenie zo zmenky, pretože ide o jeden obchodnoprávny vzťah založený zmluvou o termínovanom úvere, ktorý bol zabezpečený (i) zriadením záložného práva na nehnuteľnosť, (ii) vinkulovaním konkrétnej sumy v prospech žalobcu a (iii) vystavením

blankozmenky žalovaným v 1. rade v prospech žalobcu. Samotná zmenka slúžila ako zabezpečovací prostriedok splácania poskytnutého úveru, nebol ňou založený samostatný obchodnoprávny vzťah nezávislý od úverovej zmluvy.

14. Podľa názoru sťažovateľov žalobca postupoval v rozpore s poctivým obchodným stykom, teda aj v rozpore so zákonom, zamlčal skutočnosti predchádzajúce vyplneniu zmenky, ku ktorému nemalo dôjsť, ak by postupoval v súlade s úverovou zmluvou a prísľubmi. Okresný súd sa tvrdenými skutočnosťami nezaoberal, žalovaných v konaní vôbec nevypočul, neumožnil výsluch svedkov a rozhodol vo veci bez toho, aby predtým rozhodol o žiadostiach o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

15. Sťažovatelia poukázali na rozdielnosť zmenky *pro soluto* a zmenky *pro solvendo*, zdôrazňujúc, že kritériom na ich rozlíšenie je účel, ktorý účastníci kauzálneho záväzkového vzťahu vydaním zmenky sledovali. Vydanie zmenky *pro solvendo* nemá za následok zánik kauzálneho záväzkového vzťahu, ktorý existuje popri zmenkovom záväzkovom vzťahu, čo krajský súd vo veci sťažovateľov odignoroval. V konaní nebolo tvrdené dojednanie strán, že splnením záväzku zo zmenky zanikne kauzálny záväzok v plnom rozsahu.

16. Krajský súd sa podľa sťažovateľov nesprávne vysporiadal s ich tvrdeniami, že zmenková suma bola uhradená žalobcovi v rámci konkurzného konania zo speňaženej podstaty, čo sťažovatelia preukázali zverejneným návrhom konečného rozvrhu výťažku z oddelenej podstaty, čím odpadol aj právny titul uplatnený žalobcom v tomto konaní. Ide síce o dve odlišné konania, ale v oboch je riešený totožný nárok žalobcu proti žalovanému v 1. rade. V dotknutom konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 38 K 9/2019 na majetok žalovaného v 1. rade bola úspešne popretá pohľadávka žalobcu v rozsahu prihlásených úrokov z omeškania, akceptovaná bola pohľadávka predstavujúca istinu poskytnutého úveru. Čo sa týka popretej pohľadávky, zastávajú sťažovatelia názor, že o nej bolo právoplatne rozhodnuté v konkurznom konaní, a preto predstavuje prekážku veci rozsúdenej k aktuálne vedenému súdnemu konaniu.

17. Rozsudok krajského súdu považujú sťažovatelia za rozporný predovšetkým s nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 47/2019 z 15. októbra 2019, ktorý pojednáva o nárokoch zo zmenkového vzťahu a o nároku na úrok z omeškania vo vzťahu k ručiteľom.

18. Sťažovatelia tiež, poukazujúc na akcesoritu ručiteľského záväzku, ako aj jeho morálny rozmer, uviedli, že primeranosť úrokov z omeškania by mala platiť o to viac vo vzťahu k ručiteľovi, ktorý je druhotným subjektom vo veriteľsko-dlžníckom vzťahu. Výsledkom posudzovanej kauzy je fakt, že sťažovatelia ako ručiteľia sú zaviazaní k povinnosti zaplatiť 6 % úrok zo zmenkového vzťahu a 16,214 % úrok zo zmluvy o úvere, hoci tento právny záver naráža na morálny problém, či je spravodlivé a súladné s dobrými mravmi sankcionovať ručiteľa zaplatením úrokov z omeškania z kauzálneho vzťahu popri úrokoch zmenkových. Ani jeden zo všeobecných súdov sa nezaoberal argumentáciou sťažovateľov, či ako ručiteľia môžu byť zaviazaní na zaplatenie úrokov z omeškania z kauzálneho záväzku a súčasne úrokov zmenkových, či ako ručiteľia podľa § 546 Občianskeho zákonníka zodpovedajú za úroky z omeškania zo zaplatenia istiny.

19. Sťažovatelia odmietajú tvrdenie najvyššieho súdu, že nepoukázali na konkrétnu právnu otázku a ako sa jej riešenie odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Sťažovatelia

namietali, že aj okresný súd a krajský súd porušili § 220 ods. 2 CSP, pokiaľ v odôvodnení svojich rozhodnutí neodkázali na žiadnu ustálenú rozhodovaciu prax v podobných veciach.

20. Sťažovatelia v dovolaní namietali nesprávne právne posúdenie v súlade s § 432 ods. 1 a 2 CSP a dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, avšak nekonkretizovali rozhodnutia preukazujúce odklon od riešenia právnej otázky odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čo bol dôvod odmietnutia ich dovolania najvyšším súdom. S uvedeným právnym záverom sa sťažovatelia nestotožňujú, pretože vzhľadom na neprehľadnosť judikatúry dovolacieho súdu sťažovatelia v čase podania dovolania nedokázali zistiť a preukázať rozhodnutie znamenajúce odklon od ustálenej rozhodovacej praxe, čo od sťažovateľov nemožno ani spravodlivo požadovať.

21. Sťažovatelia tiež poukázali na § 440 CSP, z ktorého vyplýva viazanosť súdu dovolacími dôvodmi, avšak nie vymedzením prípustnosti dovolania (§ 428 CSP). Najvyšší súd mal preto zohľadniť svoje stanoviská a rozhodnutia aj v prípade, ak ich sťažovatelia ako dovolatelia neoznáchili. Odmietnutie dovolania založeného na namietanom nesprávnom právnom posúdení podľa § 421 ods. 1 CSP je svojvoľným a arbitrárnym rozhodnutím, keďže žiaden všeobecne záväzný právny predpis nevyžadoval uvedenie konkrétnych rozhodnutí alebo stanovísk v dovolaní pod následkom odmietnutia dovolania. Uvedené je v rozpore aj s judikatúrou ústavného súdu.

22. Napadnuté rozhodnutia sťažovatelia považujú za porušujúce princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, poukazujúc na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 47/2019, ktorý najvyšší súd odignoroval, ako aj judikát najvyššieho súdu R 58/2009.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

23. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom krajského súdu, ktorým boli sťažovatelia ako ručiteľia v postavení žalovaných zaviazaní na zaplatenie zmenkovej sumy s príslušenstvom z titulu vlastnej vista zmenky vystavenej žalovaným v 1. rade v prospech žalobcu, ako aj uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo ich dovolanie odmietnuté. Obe napadnuté rozhodnutia považujú sťažovatelia za neodôvodnené, arbitrárne a ústavne neudržateľné, založené na formálnom prístupe k prejednávanej veci. Sťažovatelia súčasne namietajú porušenie svojho práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu

III.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

24. Ústavný súd uvádza, že preskúmaniu rozsudku krajského súdu bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorého obsahom je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, ktorých porušenie namietajú, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

25. Z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie, ktoré odôvodnili dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Najvyšší súd ich dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, pretože dovolacie dôvody nevymedzili spôsobom uvedeným v § 431 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

26. Rešpektujúc princíp subsidiarity, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd bol nepochybne tým orgánom právnej ochrany základných práv a slobôd, ktorý bol oprávnený posúdiť (a aj posudzovať) námietky sťažovateľov týkajúce sa zákonne aj ústavne súladného právneho posúdenia zásahov do ich práv krajským súdom, a to na základe uplatneného mimoriadneho opravného prostriedku, teda dovolania.

27. Na základe uvedeného ústavný súd v časti namietaného porušenia označených práv rozsudkom krajského súdu odmietol ústavnú sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). V danej súvislosti sa stal preto bezpredmetným aj návrh sťažovateľov na odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu podľa § 129 zákona o ústavnom súde, ktorý v prípade odmietnutia ústavnej sťažnosti už pri predbežnom prerokovaní (v danom prípade pre nedostatok právomoci) neprichádza do úvahy.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu:

28. Ústavný súd v prvom rade dáva do pozornosti svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné. Zároveň ústavný súd svojou judikatúrou oponuje najvyššiemu súdu, ak dovolania posudzuje príliš formalisticky a reštriktívne so zreteľom na posudzovanie skutočného obsahu dovolania a reálne, nie formálne posúdenie existencie dôvodov zakladajúcich možnosť dovolacieho prieskumu (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012, IV. ÚS 372/2020).

29. Argumentácia sťažovateľov v ústavnej sťažnosti vo svojej podstate kopíruje argumentáciu, o ktorú opierali svoje dovolanie podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia smerujúce proti rozsudku krajského súdu. Totožné námietky boli tiež súčasťou ich argumentácie uvedenej v odvolaní proti rozsudku okresného súdu a v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu v konaní pred súdom prvej inštancie.

30. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že na argumenty sťažovateľov dali dôkladnú odpoveď súdy nižších inštancií, a zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, preto v zásade nie je v rozpore s právnou úpravou civilného procesu, ak najvyšší súd jeho prípustnosť posudzuje prísnejšie: „Jedným zo základných princípov, na ktorých je vystavaná nová procesná úprava dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, je princíp uvedený v čl. 2 ods. 2 CSP, a to princíp právnej istoty, ktorý je definovaný ako stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak

takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.“ (MESIARKINOVÁ, S. § 421 [Prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky]. In: ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. *Civilný sporový poriadok*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2017, s. 1380.).

31. Účelom dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci nie je vyvolať neobmedzený prieskum zákonnosti rozhodnutia odvolacieho súdu ako celku, ale vyriešenie právnej otázky, na ktorej posúdení bolo napadnuté rozhodnutie založené a ktorá z hľadiska jej vymedzenia spadá pod niektorý z dôvodov prípustnosti dovolania uvedených v § 421 ods. 1 CSP. Z hľadiska nárokov, ktoré dovolací súd kladie na formuláciu dovolania, resp. dovolacej otázky a jej následného subsumovania pod konkrétny dôvod prípustnosti dovolania, je ústavný súd následne oprávnený posudzovať, či príliš formalistický prístup najvyššieho súdu nevedol v konkrétnej veci k odopretiu práva dovolateľa na prístup k súdu v materiálnom zmysle (IV. ÚS 323/2021).

32. Sťažovatelia v podanom dovolaní vymedzili dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci príliš všeobecne a nedostatočne, keďže prevažne uvádzajú skutkové a právne závery z rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu bez toho, aby jednoznačne a jasne uviedli právnu otázku, a bez toho, aby vysvetlili, prečo z ich pohľadu zaujal odvolací súd nesprávny právny názor na jej riešenie. Sťažovatelia síce poukázali na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 47/2019 z 15. októbra 2019 (rovnako ako v ústavnej sťažnosti), avšak nekonkretizovali jeho právne závery v porovnaní (či odklonom) s právnymi závermi, ku ktorým dospeli v ich veci konajúce všeobecné súdy. Sťažovatelia zdôraznili svoj názor na právne posúdenie žalovaného nároku, poukazujúc predovšetkým na akcesoritu zabezpečovacieho záväzku zo zmenky, postavenie ručiteľov a otázku dobrých mravov vo vzťahu k nezákonne priznaným úrokom z omeškania, s ktorými sa už vysporiadali súdy nižších inštancií.

33. Pri porovnaní odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a argumentácie sťažovateľov v podanom dovolaní ústavný súd považuje záver najvyššieho súdu, že sťažovatelia svoje dovolanie neformulovali v súlade s § 431 ods. 2 CSP dostatočne určito na to, aby iniciovali meritórny dovolací prieskum právneho názoru odvolacieho súdu, za nespôsobilý negatívne zasiahnuť do ich práva na prístup k dovolaciemu súdu, ktoré nie je absolútne, ale podlieha zákonným obmedzeniam v zmysle § 421 CSP. Argumentácia sťažovateľov v podanom dovolaní predstavuje ich polemiku s názormi odvolacieho súdu. S ohľadom na účel a význam dovolacieho konania, ktorého výsledkom môže byť aj zrušenie už právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu, bolo oprávnené zo strany najvyššieho súdu trvať na požiadavke, aby sa sťažovatelia neobmedzili iba na opakovanie už predkladanej právnej argumentácie, ale aby relevantným spôsobom konfrontovali alebo spochybnili závery odvolacieho súdu.

34. Ústavný súd sa však na podklade svojej novej judikatúry (III. ÚS 76/2021, III. ÚS 163/2021, I. ÚS 51/2020) nestotožňuje s takým názorom najvyššieho súdu (bod 50 odôvodnenia), podľa ktorého povinnou obsahovou náležitosťou dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci je uvedenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) dovolacieho súdu. Ustanovenie § 421 ods. 1 CSP nemožno interpretovať a uplatňovať tak, že zakotvuje povinné obsahové náležitosti dovolania. Obligatórne náležitosti dovolania upravuje § 428 CSP, ktorý okrem iného ukladá dovolateľovi povinnosť uviesť v dovolaní dovolacie dôvody, teda „z akých dôvodov sa

rozhodnutie považuje za nesprávne“. Následne § 432 CSP vyžaduje vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 CSP (odôvodnenie nesprávnym právnym posúdením veci), aby dovolateľ uviedol právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne, a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Označenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) najvyššieho súdu nie je v zmysle § 428 CSP obligatórnou náležitosťou dovolania. Z uvedeného vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 CSP dovolateľ obligatórne odôvodní tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a dotknutý dovolací dôvod vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne, a súčasne uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Argumentácia dovolateľa konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný.

35. Aj napriek uvedenému záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľov nemožno považovať za svojvoľný či arbitrárny. Ústavný súd dodáva, že sťažovatelia napriek všeobecne namietanej arbitrárnosti a svojvoľnosti rozsudku krajského súdu dovolací dôvod zmätočnosti rozhodnutia podľa § 420 písm. f) CSP v dovolaní neuplatnili a vady zmätočnosti nekonkretizovali, teda sa ním najvyšší súd ani nemohol zaoberať, rešpektujúc svoju viazanosť vymedzením dovolacích dôvodov.

36. Na podklade už uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

37. K namietanému porušeniu práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu je potrebné uviesť, že sťažovatelia namietajú porušenie tohto práva v spojení s alebo v nadväznosti na namietané porušenie svojho práva na spravodlivý proces. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto sťažovateľmi označeného práva.

38. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu